

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01. Kies maar raak!

02. Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03. Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

‘Dialogo over buitenschoolse

ervaring van grote waarde voor leerling’

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug

11. ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

13. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

14. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

15. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

16. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

17. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

18. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

19. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

20. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

21. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

22. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

23. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

24. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

25. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

26. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

27. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

28. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

29. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

30. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

31. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

32. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

33. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

34. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

35. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

36. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

37. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

38. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

Marinka Kuijpers

Loopbaangroep Amersfoort

BIJLAGE

01. Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1

Leren in de klas en in de praktijk

Maak meer werk van buitenschools leren

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

Stichting Platform Vmbo

‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

Het onderwijs moet zich de komende jaren meer focussen op de verbinding tussen de leerling en de buitenwereld, aldus Marinka Kuijpers, bijzonder hoogleraar Leeromgeving en Leerloopbanen aan de Open Universiteit. “Door hen meer regie te geven, maar ook juist door de dialogo aan te gaan over wat ze leren van buitenschoolse ervaringen.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

'Dialogo over buitenschoolse

ervaring van grote

waarde voor leerling'

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Dat buitenschools leren van waarde is voor leerlingen, dat hoeft je aan hoogleraar Kuijpers niet uit te leggen. Maar er liggen nog wel genoeg kansen om méér uit zo'n ervaring te halen, zegt ze. "We weten dat ervaringen opdoen belangrijk is om een beeld te krijgen van hoe de wereld werkt, wat de eisen zijn, de waarden en normen. Daarnaast is het ook van belang in het ontwikkelen van een zelfbeeld. In welke omgeving pas ik eigenlijk? Maar uit onderzoek blijkt dat de meerwaarde van die ervaring vooral ook zit in de dialoog over de ervaring."

Kijk je naar wat we van jongeren willen, en wat voor soort mensen of werknemers we van hen willen maken, dan ligt er een aardig verlanglijstje. "We willen leerlingen die reflectief zijn, wendbaar zijn, de eigen regie kunnen nemen in de loopbaanontwikkeling." Dat vraagt heel veel, vindt Kuijpers. "Het onderwijs is over het algemeen niet gericht op wendbaarheid. Je moet lessen volgen van leraren en je punten halen. Om wendbaar te leren zijn, moet je ervaring opdoen, tegenslagen hebben en dingen voor elkaar krijgen. Je moet contact maken met mensen, je aan de geldende normen houden en van situaties leren. En vooral ook vragen stellen op basis van je nieuwsgierigheid."

Aansluitende mogelijkheden zoeken

Daarbij moet het gaan over de verbinding tussen de leerling en de praktijk. Dat kun je als school ook stimuleren, zegt Kuijpers. "Bijvoorbeeld door met leerlingen aandacht te besteden aan vragen als: Wat vind je belangrijk om te weten? Wat is voor de opleiding die je doet of wil gaan doen belangrijk om te weten? Wat zou je willen oefenen of uitproberen? Wat is er allemaal mogelijk in de

praktijk? Zo ga je met een leerling kijken naar wat deze wil en welke mogelijkheden daarbij aansluiten."

Het is daarnaast ook van belang wat een leerling al heeft meegemaakt. Welke rol speelt dit bij je keuze, wat heb je al gezien of ervaren? En wat past daar dan juist wel of niet bij? "Alleen dan kom je tot het maken van een goede vervolgkeuze." Buitenschoolse ervaringen moeten daarom ingebed zijn in het onderwijs, en niet alleen aan bod komen in een bepaalde fase. "Het moet een doorlopende leerlijn zijn, want hun ontwikkeling loopt ook door. Terwijl je op scholen ziet dat de knip tussen schools en buitenschools leren nog vaak hard is."

Volledig integreren

Als het gaat om het creëren van een loopbaangerichte leeromgeving benoemt Kuijpers in eerdere onderzoeken drie essentiële elementen: keuze, ervaring en reflectie. De loopbaanontwikkeling past niet altijd in een methode, benadrukt de hoogleraar. "Het draait meer om dingen die je doet, leert en bespreekt, maar het is wel een mooie eerste stap om ermee aan de slag te gaan. Het gevaar is wel dat scholen denken: we hebben het voor elkaar, terwijl ik juist graag een volgende stap wil zetten. De loopbaanontwikkeling volledig integreren in het onderwijs."

Waar sommigen LOB zien als een keuze maken voor een vervolgopleiding, ziet Kuijpers het als een andere vorm van onderwijs. "Buitenschoolse ervaringen spelen daar een belangrijke rol in. Dit heeft alleen pas effect op het moment dat je het inbedt in het grote geheel en onderdeel maakt van het ontwikkelproces, in plaats van het een losse ervaring te laten zijn."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01. Kies maar raak!

02. Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03. Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

‘Dialogo over

buitenschoolse

ervaring van grote

waarde voor leerling’

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11. ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12. ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01. Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Na het meemaken van een buitenschoolse ervaring valt het proces nu soms stil, signaleert Kuijpers. “Terwijl je juist iemand moet hebben die de leerling helpt om die ervaring betekenis te geven. Welke stappen moeten er nu genomen worden?” De kwaliteit van die begeleiding is cruciaal.” Je kan je buitenschoolse ervaring wel organiseren, maar je moet daarna ook doorpakken, vindt Kuijpers. “Vragen stellen. Waar ben je positief over? Wat zegt dit over wat je belangrijk vindt? Wat kan je al en waar ben je nieuwsgierig naar? Wat wil je uitproberen?”

Het is daarbij van belang dat leerlingen vastleggen hoe hun ontwikkeling verloopt, zodat ze deze informatie ook kunnen gebruiken. “Zo laat je ze erover nadenken, wat willen ze ermee? Bij een buitenschoolse ervaring maak je ook gebruik van alle vaardigheden die je al geleerd hebt.”

Wat wil je bereiken?

Kuijpers geeft leiding aan Loopbaangroep, een organisatie die het onderwijs helpt om de leer- en werkomgeving te organiseren. “We zijn momenteel druk bezig om docenten hierin mee te nemen. Hoe stimuleer je de eigen regie, hoe bouw je een zelfbeeld op, hoe

zoek je de verbinding met de praktijk, waar kan je een bijdrage leveren en hoe kom je daar eigenlijk achter?” Daarnaast wordt er met schoolteams een curriculum vorm gegeven dat hierbij past, niet op basis van een methode maar met eigen doelen. Wat wil je eigenlijk met LOB bereiken? Hierin spelen dialoog en reflectie met de leerling een grote rol.

De loopbaancompetenties die Kuijpers benoemde en die de basis vormen voor LOB zijn bedoeld om leerlingen de eigen regie te laten nemen in hun leerloopbaan. “Maar in hoeverre ze dat echt zelf mogen en dit ook leren, daar zie ik wel verschillen in. Daar liggen nog mooie kansen.” Er zijn ook duidelijk zichtbare verschillen tussen leerlingen die zo’n traject wel en niet aangaan. “Leerlingen die een traject hebben doorlopen, keuzes moeten maken en de dialoog hierover zijn aangegaan, hebben een duidelijker beeld van hoe ze hun zelfbeeld kunnen inzetten om stappen te zetten.

Ervaringen aanreiken

Kuijpers houdt zich al sinds 2006 bezig met loopbaanontwikkeling en ziet dat er in die tijd veel veranderd is. “We kijken anders naar hoe we leerlingen benaderen

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buiten-schools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

‘**Dialogo** over

buitenschoolse

ervaring van grote

waarde voor leerling’

**Terug naar het
hoofdartikel:
Leren in de klas
en in de praktijk**

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

en betrekken de praktijk meer. Scholen zijn bezig om van een methode over te gaan naar een loopbaangerichte leeromgeving, waarin de leerlingen inzicht hebben in waarom ze iets doen en hoe ze het kunnen gebruiken. Het uitgangspunt is dat LOB niet draait om vlak voor het keuzemoment de keuze bespreken, maar dat het beter is om langzaam en gedurende de jaren met de leerling een zelfbeeld en werkbeeld op te bouwen, aldus Kuijpers. “Door hen met mensen in de praktijk in contact te brengen en door ervaringen op te doen krijgen leerlingen meer beeld wat voor soort werkzaamheden en werkomgevingen bij hen passen. Daarmee wordt het aantal keuzes voor een vervolg overzichtelijk. Door ervaringen komen leerlingen erachter met welke mensen ze willen werken, welke werkzaamheden ze leuk vinden en welke normen en waarden ze belangrijk vinden in de werkomgeving.”

Wat Kuijpers betreft begint de zoektocht al op de basisschool. “Zie het vmbo als een mogelijkheid om te (leren) onderzoeken en uit te proberen. Dan maak je soms ook een keuze op school die niet blijkt te passen, dat hoort erbij. De begeleiding hierbij moet

als een trechter fungeren, je laat leerlingen ervaringen opdoen en onderzoeken wat ze willen. En haalt ook veel niet passende opties voor ze van tafel.” Dat is al zinvol, het moet niet te veel draaien om dé keuze, vindt de hoogleraar. “Ook als je de bakkerij van je vader overneemt, is het zinvol om onderzoek te doen naar je normen en waarden, interesses en wat er meer is in de wereld.”

Verbindingen zoeken

Kuijpers hoopt dat het onderwijs zich de komende jaren meer zal gaan richten op de nieuwsgierigheid van de jongeren. “Dat LOB meer zal gaan draaien om het coachen op verbinding zoeken tussen nieuwsgierigheid en de potentie van de leerling, in combinatie met de eisen die de samenleving stelt. Leerlingen helpen om de verbinding te maken met wat er nodig is qua werk, maar ook om een goed burger te zijn en te blijven leren.” Dat dit een hele uitdaging zal worden, daar is de hoogleraar zich van bewust. “Het vergt ook wat. We hebben geleerd om de monoloog te voeren met leerlingen over ons vak. Maar dit moet een dialoog worden over wat zij zelf interessant vinden, op zoek gaan naar verbindingen met de buitenwereld. Dat vergt hele andere competenties van docenten.”

Kuijpers realiseert zich dat docenten hier ook de mogelijkheden voor moeten hebben. “Het is van belang dat bestuurders en directie oog hebben voor een ander perspectief van LOB, keuzes maken in de doelen die ze willen bereiken en de verbinding leggen met vernieuwingen in het onderwijs. Dat betekent professionalisering van henzelf en van docenten, maar ook in de selectie van nieuwe docenten nagaan in hoeverre zij bij deze doelen passen. Jonge docenten die hier al bekend mee zijn of dit willen leren.” Het vraagt om een nieuwe stap om het onderwijs beter bij de maatschappij te laten aansluiten. “Er zijn altijd veel veranderingen in het onderwijs, maar de maatschappij verandert ook continue en daarmee ook de taak van het onderwijs. Uiteindelijk is het van belang dat de verbinding tussen het onderwijs en de maatschappij niet verloren gaat.”